

*К.Є. Раєвський, канд. екон. наук, проф.,
В.М. Домрачев, канд. фіз.-мат. наук, доц., Національний банк України,
І.В. Котьялова, Європейський університет*

АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ НЕГАРАЗДІВ БАНКІВ

В Україні для регулювання банківських ризиків було розроблено систему економічних нормативів (за участю авторів). Метою впровадження економічних нормативів було обмеження ризиків банківської діяльності. Свого часу економічні нормативи відіграли важливу роль у стабілізації банківської системи України. Вони, з одного боку, відіграють роль обмеження банківських ризиків, а з іншого – обмежують можливості прибуткової діяльності банків.

Тому питання, які поставали у процесі впровадження економічних нормативів, актуальні і зараз. Одним з таких дискусійних питань є визначення оптимальних значень розумних (доцільних) граничних показників, які обмежують ризики діяльності банків, при цьому не заважаючи їм працювати. Свого часу, у 1996 році, ці контрольні нормативи були встановлені частково методом експертних оцінок, які ґрунтувалися на базі статистичного аналізу стану банків (у динаміці), частково на базі показників, рекомендованих Базельським комітетом.

Автори пропонують альтернативний підхід до контролю за банківськими ризиками. Підхід базується на дослідженні коефіцієнтів, пов'язаних з фінансовою діяльністю банку. На попередньому етапі дослідження ми обрали 10 коефіцієнтів: відношення високоліквідних активів до загальної заборгованості, відношення високоліквідних активів до короткострокової заборгованості, ROE, відношення короткострокової заборгованості до загальної заборгованості, відношення втрачених активів до високоліквідних активів, іпотека до власного капіталу тощо.

Суть підходу складається з аналізу показників банків, які знаходяться зараз у стадії ліквідації. Аналізуються показники, які передували постановці банків на ліквідацію. В результаті формуються кластери показників \bar{w}_{c_j} (вектори показників, які відповідають кластеру c_j), які характеризували діяльність банків та які визначають ті негаразди, які були для них характерні: нестача ліквідності, замалий регулятивний капітал тощо.

Для кожного досліджуваного банку у 10-мірному гіперкубі контрольних показників аналізується відстань до всіх банків, які мали негаразди (зараз знаходяться у стадії ліквідації), та визначається

$$k_{\bar{x}} = \min_j \| \bar{w}_{c_j} - \bar{h}(\bar{x}) \|,$$

де $\| \cdot \|$ – Евклідова відстань;
 $\bar{h}(\bar{x})$ – вектор показників банку x .

Банки, коефіцієнт k яких найменший, є найбільш небезпечними. Авторами проведено аналіз українських банків за вказаною методикою з використанням системи MS Excel.

Раєвський, К.Є. Альтернативний підхід до визначення негарздів банків [Текст] / К.Є. Раєвський, В.М. Домрачев, І.В Котькалова // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доп. II Міжнародної науково - практичної конференції (31 травня – 1 червня 2007 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2007. – С. 10-11.